

**הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני
חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים
2009 ו-2010), התשס"ט-2009**

פרק י"ג: בזק ומעבדות

**סעיף 55 (1)-(2) – תיקון חוק התקשורת (בזק
ושידורים) בדבר מפעילים "וירטואלים" בשוק
הסלולארי**

51. תיקון חוק שידורי טלוויזיה (כתוביות ושפת סימנים), התשס"ה-2005, בסעיף 1, בהגדרה "משרד טלוויזיה", בפסקה (2), במקום "בעל זיכיון לשידורי טלוויזיה ובעל" יבוא "בעל" ובמקום "כהגדרתם" יבוא "כהגדרתו".
52. תיקון חוק שידורי טלוויזיה מהכנסת תשס"ד-2003⁸⁸, בסעיף 8(ה)(2), המילים "בעל זיכיון לשידורי טלוויזיה או" והמילים "בעל זיכיון או" – יימחקו;
53. תיקון חוק סיווג, סימון ואיסור שידורים מזיקים, התשס"א-2001⁸⁹, בסעיף 4(א)(2), המילים "בעל זיכיון לשידורי טלוויזיה או" – יימחקו, ובמקום "כהגדרתם" יבוא "כהגדרתו".
54. תחילתו של סימן זה ביום י"ט בחשוון התשע"ו (1 בנובמבר 2015).

פרק י"ג: בזק ומעבדות

55. תיקון חוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982 – (1) בסעיף 1, אחרי ההגדרה "רישיון מיוחד" יבוא:
- "רישיון רדיו טלפון נייד ברשת אחרת" – רישיון למתן שירות רדיו טלפון נייד הכרוך בשימוש במיתקן בזק של בעל רישיון אחר למתן שירותי רדיו טלפון נייד";
- (2) בסעיף 4, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- (א) (2) בלי לגרוע מסמכויות השר לפי סעיף זה, ובכפוף לשיקולים המפורטים בסעיף קטן (ב), רשאי השר להעניק רישיון רדיו טלפון נייד ברשת אחרת.
- (2) השר יקבע את התנאים למתן רישיון רדיו טלפון נייד ברשת אחרת; תקנות ראשונות לפי פסקה זו יותקנו עד יום י"ב באלול התשס"ט (1 בספטמבר 2009).

ד ב ר י ה ס ב ר

שהוגש לשר התקשורת בחודש מרס 2008 (להלן – דוח גרונאו), נאמר בין השאר, כי "המפתח להאצת התחרות במגזר הנייד, ובמגזר משקי הבית בפרט, הוא הגדלת מספר השחקנים. בהינתן שיעורי החדירה הגבוהים של הטלפון הנייד, ההשקעה הגדולה הכרוכה בהקמת רשת נוספת והחסמים הרגולטוריים להקמת רשת כזו (חסמים המבוססים על שיקולים סביבתיים ותכנוניים) ספק אם בעתיד הנראה לעין יתווסף למערכת מתחרה הפועל על גבי תשתיות עצמאיות בפריסה ארצית".

עוד יצוין כי מפעילים וירטואליים קיימים בעולם זה שנים רבות. כך למשל, פועלים מפעילים וירטואליים מסוגים שונים בארה"ב, באירופה, במזרח הרחוק ובאוסטרליה.

בעקבות החלטת הממשלה מס' 440 מיום י"ט באלול התשס"ו (12 בספטמבר 2006), בדבר עידוד פעילותם של מפעילים וירטואליים בענף הרט"ן, בוצעה עבודה מקיפה של משרדי הממשלה הנוגעים בדבר, אשר כללה התקשרות עם חברת ייעוץ בין-לאומית המתמחה בתחום (חברת NERA). המלצות חברת הייעוץ בנושא רוכזו בדוח (להלן – דוח NERA), שנקבע בו כי תחילה יש לתת לכוחות

סעיף 55 לפסקאות (1) ו-(2)

תחום שירותי הרדיו טלפון נייד (להלן – הרט"ן) הוא תחום מרכזי בשוק התקשורת, הן מבחינת היקף מחזור הפעילות ביחס לתוצר המקומי הגולמי בישראל, והן מבחינת גובה ההוצאה השנתית הממוצעת למשק בית בעבור צריכת שירותי רט"ן. תחום הרט"ן מתאפיין בתחרות בין גורמים מעטים, וקיימים בו חסמי כניסה משמעותיים למפעילים חדשים, הנובעים, בין השאר, מהעלות הגבוהה הכרוכה בהקמת תשתית הרט"ן, וכן מדרישת הרגולציה ולפיה פריסת התשתית תיעשה בכל הארץ ומהגבלות המוטלות על הקמת אתרי השידור הנובעות משיקולים סביבתיים ותכנוניים. מתן אפשרות למפעילים חדשים להיכנס לתחום הרט"ן תוך שימוש בתשתיות של מפעילי הרט"ן הקיימים (בעגה המקצועית הכינוי לכך הוא – מפעיל וירטואלי), תסיר את חסמי הכניסה האמורים, ובכך תעודר את כניסתם של מפעילים חדשים לתחום ותגביר את התחרות.

יצוין כי בדוח הוועדה לגיבוש המלצות מפורטות בדבר מדיניות וכללי התחרות בתחום התקשורת בישראל,

⁸⁸ ס"ח התשס"ד, עמ' 32; התשס"ח, עמ' 621.

⁸⁹ ס"ח התשס"א, עמ' 129.

(3) העניק השר רישיון רדיו טלפון נייד ברשת אחרת לפי פסקה (1), יראו את הרישיון האמור כרישיון כללי ואת רשת בזק שבאמצעותה ניתנים השירותים של בעל רישיון כאמור, כרשת בזק ציבורית, לכל דבר ועניין.

(4) העניק השר רישיון רדיו טלפון נייד ברשת אחרת לפי פסקה (1), יקבע, על פי סמכותו לפי סעיף 5, כי בעל רישיון למתן שירותי רדיו טלפון נייד (בפסקה זו – בעל הרישיון האחר), חייב לאפשר לבעל רישיון הרדיו טלפון נייד ברשת אחרת לעשות שימוש במיתקן בזק שלו, ואת המחיר והתנאים לשימוש כאמור, בהתקיים שניים אלה:

(א) בעל רישיון הרדיו טלפון נייד ברשת אחרת פנה לבעל הרישיון האחר בבקשה לעשות שימוש במיתקן בזק שלו, ולא הושגה ביניהם הסכמה בדבר תנאי השימוש, בתוך שישה חודשים ממועד הפניה;

(ב) השר ושר האוצר נוכחו כי בעל הרישיון האחר דרש תנאים שאינם סבירים, לשימוש כאמור.

(5) הוראות השר בדבר שימוש כאמור בפסקה (4) יינתנו בתוך תשעה חודשים ממועד הפניה האמור בפסקה (4)(א), או בתוך 90 ימים מהמועד שבו פנה בעל רישיון רדיו טלפון נייד ברשת אחרת לשר ולשר האוצר בדבר סבירותם של תנאי השימוש שדרש בעל הרישיון האחר, לפי המאוחר מביניהם.

(6) בסעיף קטן זה, "שימוש" – כהגדרתו בסעיף 5(א);

ד ב ר י ה ס ב ר

הסדרת פעילותו של מפעיל וירטואלי באמצעות תיקון חוק התקשורת, כמפורט להלן.

בהתאם לסעיף 4 לחוק התקשורת, שר התקשורת רשאי להעניק רישיון, כללי או מיוחד, לביצוע פעולות בזק ולמתן שירותי בזק ולקבוע תנאים ברישיון. מוצע לקבוע כי שר התקשורת יקבע בתקנות תנאים למתן רישיון לשירותי רדיו טלפון נייד הכרוך בשימוש במיתקן בזק של בעל רישיון אחר למתן שירותי רדיו טלפון נייד (להלן – רישיון רדיו טלפון נייד ברשת אחרת). במטרה לקדם את הסדרת פעילותם של מפעילים וירטואליים, מוצע לקבוע כי התנאים למתן אותם רישיונות יותקנו בתקנות ראשונות לא יאוחר מיום י"ב באלול התשס"ט (1 בספטמבר 2009).

מאחר שרישיון וירטואלי אינו נופל לגדר ההגדרה של המונח "רישיון כללי" בחוק התקשורת, ומאחר שהכוונה היא להחיל על בעל רישיון וירטואלי הוראות שונות של חוק התקשורת החלות על בעלי רישיונות כלליים בלבד, כגון הוראות הקיימות במסגרת סעיף 5 או סעיף 5א לחוק התקשורת, מוצע לקבוע כי יראו רישיון רדיו טלפון נייד ברשת אחרת כרישיון כללי ואת מי שקיבל את הרישיון כאמור כבעל רישיון כללי, לכל דבר ועניין.

סעיף 5 לחוק התקשורת קובע, בין השאר, הוראות לעניין מקרה שבו ביצוע פעולות בזק או מתן שירותי בזק בידי בעל רישיון אחד, כרוך בשימוש במיתקן בזק של בעל

השוק הזדמנות לפעול, על ידי מתן רישיונות למפעילים וירטואליים, תוך עידוד משא ומתן של מפעילים וירטואליים עם מפעילים בעלי תשתית. לאחר מכן, אם לא יצליחו המפעיל הוירטואלי והמפעיל הקיים בעל התשתית להגיע ביניהם להסכמה במהלך תקופה של שישה חודשים מיום תחילת המשא ומתן בין הצדדים, או במהלך תשעה חודשים לאחר שמשרד התקשורת הודיע על כוונתו להעניק רישיון למפעיל הוירטואלי, לפי המאוחר מביניהם, תיערך בחינה יסודית של הסיבות שבשלהן נכשל המשא ומתן בין הצדדים. אם יימצא כי המשא ומתן נכשל כתוצאה מהתנהגות אנטי-תחרותית של המפעיל הקיים, יהא שר התקשורת רשאי לעשות שימוש בסמכותו כדי לאכוף על המפעיל הקיים לאפשר למפעיל הוירטואלי לעשות שימוש בתשתית שלו, ובכלל זה להתערב בתנאי ההסכם בין המפעילים ובמחיר השימוש בתשתית של המפעיל הקיים.

במטרה לקדם את יישום מסקנות דוח NERA, התקבלה ביום כ"ח באב התשס"ז (12 באוגוסט 2007) החלטת הממשלה מס' 2186, ולפיה יש לבצע את כל הפעולות הנדרשות, ובכלל זה הנפקת רישיון או היתר ככל שיימצא לנכון, כדי שתתאפשר פעילותם של מפעילים וירטואליים החל ביום כ"ב בטבת התשס"ח (31 בדצמבר 2007). עד כה טרם הוסדרה פעילותו של מפעיל וירטואלי. בהמשך להחלטות הממשלה האמורות, מוצע לעגן את

(3) בסעיף 53א, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) בתקנות לפי סעיף קטן (א) (א1) או (ב1) רשאי השר לקבוע, בין השאר, הוראות בעניינים אלה:

(1) הגבלות ותנאים לעניין החזקה, העברה או רכישה של אמצעי שליטה במבקש הסמכה או הרשאה, לרבות בידי יצרן, יבואן, ספק או משווק של ציוד קצה, או בעל עניין בהם, והכל בין במישרין ובין בעקיפין, וכן הגבלות ותנאים לעניין מינוי נושאי משרה במבקש כאמור;

(2) קיום מערכת חשבונאית נפרדת בין שירותים שונים הניתנים בידי המבקש הסמכה או הרשאה, לרבות באמצעות מערך לרישום נפרד של הוצאות והכנסות או דוחות כספיים נפרדים, הכל כפי שייקבע;

(3) דרישה לקיומם של תאגידים נפרדים בין מבקש הסמכה או הרשאה לבין בעל רישיון, יצרן, יבואן, ספק או משווק של ציוד קצה, לצורך מתן שירותים שונים, והוראות בדבר מימוש ההפרדה";

(2א) בקביעת תקנות לפי סעיף קטן (א) (א1) או (ב1) יובאו בחשבון, בין השאר, שיקולים אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (3)

בהתאם לסעיף 4א לחוק התקשורת, על מי שמבקש לחבר דגם של ציוד קצה לרשת הבזק של בעל רישיון כללי, להגיש בקשה בכתב לקבלת אישור לשם חיבורו של ציוד הקצה נשוא הבקשה לרשת הבזק של בעל הרישיון הכללי (להלן – אישור סוג). בהתאם לסעיף 4א(ג) לחוק התקשורת, אישור הסוג נועד להבטיח כי ציוד הקצה נשוא הבקשה מתאים לרשת הבזק של בעל רישיון כללי וכי רמת בטיחותו מספיקה כדי למנוע פגיעה או נזק למשתמשים ומטפלים בציוד ולרשת הבזק ועובדיה.

לעניין ציוד קצה ניח, שר התקשורת הסמיך בעבר כמה מעבדות חיצוניות, שאינן של משרד התקשורת, שנמצאו בעלות הידע והמכשור המתאימים, לבצע בדיקות של סוגים מסוימים של ציוד קצה לצורך מתן אישור סוג. אישורי הסוג עצמם ניתנים על ידי משרד התקשורת.

לעניין ציוד קצה נייד (להלן – ציוד קצה רט"ן), אישורי הסוג ניתנים על ידי משרד התקשורת, לאחר שמתקבלת בידי המשרד התייחסות של מפעיל הרט"ן לעניין התאמת ציוד הקצה למפריטי הרשת שלו.

כדי ליעיל את תהליך מתן אישורי סוג לציוד קצה, תוקן חוק התקשורת במסגרת סעיף 18 לחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2007), התשס"ז–2007, כך שהוקנתה לשר התקשורת סמכות להסמיך מעבדה חיצונית לערוך בדיקות ומדידות של ציוד קצה לצורך מתן אישור סוג (להלן – הסמכה), וכן ליתן למעבדה חיצונית מוסמכת, הרשאה לתת אישורי סוג לגבי סוגים של ציוד קצה (להלן – הרשאה).

במקביל, תוקן סעיף 53א לחוק התקשורת, באופן המסמיך את שר התקשורת לקבוע בתקנות, בין השאר, את התנאים להסמכת מעבדה חיצונית לערוך בדיקות

רישיון אחר המונח "שימוש" מוגדר בסעיף האמור כמתן גישה לבעל רישיון אחד אל מיתקן בזק של בעל רישיון אחר, לרבות אל רשת הבזק הציבורית שלו או אל רשת הגישה המהווה חלק ממנה, כולן או חלקן. בהתאם לסעיף האמור, רשאי שר התקשורת, לשם הבטחת התחרות בתחום הבזק ורמת השירותים בו, ובשים לב לעניינו של הציבור ולעניינם של בעלי הרישיון הנוגעים בדבר, לחייב את בעלי הרישיון לאפשר שימוש כאמור וליתן הוראות בדבר אופן ביצועו. כמו כן לפי סעיף 5(ב) לחוק התקשורת, רשאי שר התקשורת, בהסכמת שר האוצר, לקבוע בתקנות, תשלומים, תשלומים מרביים או תשלומים מזעריים בעד השימוש כאמור וכן הוראות בדבר דרכים לחישוב התשלומים, מרכיביהם והיחסים ביניהם.

מוצע לקבוע כי אם העניק השר רישיון רדיו טלפון נייד ברשת אחרת, לפי התיקון המוצע, למפעיל וירטואלי, יקבע, על פי סמכותו לפי סעיף 5, כי מפעיל קיים חייב לאפשר למפעיל הווירטואלי לעשות שימוש במיתקן בזק שלו, ואת המחיר והתנאים לשימוש כאמור, וזאת בהתקיים שני תנאים אלה: המפעיל הווירטואלי פנה למפעיל הקיים בבקשה לעשות שימוש ברשת שלו ולא הושגה ביניהם הסכמה בדבר תנאי השימוש בתוך שישה חודשים ממועד הפניה, וכן כי שר התקשורת ושר האוצר (להלן – השרים) נוכחו כי המפעיל הקיים דרש תנאים שאינם סבירים לשימוש כאמור.

עוד מוצע לקבוע כי הוראות שר התקשורת ייעשו בתוך תשעה חודשים מהמועד שבו החל המשא ומתן בין מפעיל וירטואלי למפעיל קיים, או בתוך 90 ימים מהמועד שבו פנה המפעיל הווירטואלי לשרים בדבר אי-סבירותם של תנאי השימוש שדרש המפעיל הקיים, לפי המאוחר מביניהם.